

פרשת תצוה

יום א

פרק כז, כ-כא

(כ) וְאַתָּה תִצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ כְּתִית לְמֵאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תְּמִיד :
(כא) בָּאֵהָל מוֹעֵד מְחוּץ לַפֶּרֶךְ אֲשֶׁר עַל הָעֵדֻת יַעֲרֹךְ אֹתוֹ אֶהְרֹן וּבָנָיו מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר לִפְנֵי
ה' חֲקֹת עוֹלָם לְדֹרֹתֵם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : ס

רש"י

(כ) ואתה תצוה, זך - בלי שמרים, כמו ששינינו במנחות (פו א) מגרגרו בראש הזית
וכו' :

כתית - הזיתים היה כותש במכתשת, ואינו טוחנן בריחים, כדי שלא יהו בו שמרים,
ואחר שהוציא טפה ראשונה מכניסן לריחים וטוחנן, והשמן השני פסול למנורה
וכשרה למנחות, שנאמר כתית למאור, ולא כתית למנחות :

להעלות נר תמיד - מדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה :

תמיד - כל לילה ולילה קרוי תמיד, כמו שאתה אומר (במדבר כח ו) עולת תמיד, ואינה
אלא מיום ליום. וכן במנחת חביתין נאמר (ויקרא ו יג) תמיד, ואינה אלא מחציתה
בבקר ומחציתה בערב. אבל תמיד האמור בלחם הפנים משבת לשבת הוא :

רש"י שמות פרשת תצוה פרק כז פסוק כא

(כא) מערב עד בקר - תן לה מדתה שתהא דולקת מערב עד בקר, ושיערו חכמים חצי
לוג ללילי טבת הארוכין, וכן לכל הלילות, ואם יותר אין בכך כלום :

שאלות

- ✓ " זך - בלי שמרים, " מה הם לדעתך השמרים בשמן זית, איך מסלקים אותם לדעתך?
- ✓ מה ההבדל בין שמן למאור ושמן לקרבן שנקרא "מנחה" או ברבים "מנחות"?
- ✓ למילה תמיד יש שני פירושים 1. כל לילה
2. כל היממה
- איפה הפירוש הוא כל הלילה ואיפה הפירוש הוא 24 שעות?
- ✓ מה הכמות של שמן שהיו שמים במנורה?
- ✓ האם מותר לשים כמות גדולה יותר?

שמות פרק כח, א-ד

(א) וְאַתָּה הִקְרַב אֶלֶיךָ אֶת אֶהֱרֹן אַחִיךָ וְאֶת בְּנָיו אֲתוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֵנוּ לִי אֶהֱרֹן
נָדָב וְאָבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאַיִתְמָר בְּנֵי אֶהֱרֹן: (ב) וְעָשִׂיתָ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אַחִיךָ לְכָבוֹד
וּלְתַפְאֲרָתָ: (ג) וְאַתָּה תִּדְבֹר אֶל כָּל חֲכָמֵי לֵב אֲשֶׁר מֵלֵאתִיו רוּחַ חֲכָמָה וְעָשׂוּ אֶת בְּגָדֵי
אַהֲרֹן לְקֹדְשׁוֹ לְכַהֵנוּ לִי: (ד) וְאַלֶּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ חֹשֶׁן וְאַפֹּד וּמַעֲלִיל וּכְתָנֶת תִּשְׁבָּץ
מִצָּנָפֶת וְאַבְנֵט וְעָשׂוּ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אַחִיךָ וּלְבָנָיו לְכַהֵנוּ לִי:

רש"י שמות פרשת תצוה פרק כח

(א) ואתה הקרב אליך - לאחר שתגמר מלאכת המשכן:

(ג) לקדשו לכהנו לי - לקדשו להכניסו בכהונה על ידי הבגדים שיהא כהן לי, ולשון
כהונה שירות הוא,

(ד) חשן - תכשיט כנגד הלב:

ואפוד - לא שמעתי ולא מצאתי בברייתא פירוש תבניתו, ולבי אומר לי שהוא חגור לו מאחוריו, רחבו כרוחב גב איש, כמין סינר שקורין פורציני"ט
בלעז [חגורה] שחוגרות השרות כשרוכבות על הסוסים, כך מעשהויל מלמטה, שנאמר (שמואל ב' ו' יד) ודוד חגור אפוד בד, למדנו שהאפודמ חגורה היא.
ואי אפשר לומר שאין בו אלא חגורה לבדה, שהרי נאמר (ויקרא ח' ז') ויתן עליו את האפוד, ואחר כך ויחגור אותו בחשב האפוד, ותרגם אונקלוס
בהמ"ק אפודא, למדנו שהחשב הוא החגור, והאפוד שם תכשיט לבדו. ואי אפשר לומר שעל שם שתי הכתפות שבו הוא קרוי אפוד, שהרי נאמר (פסוק
ז') שתי כתפות האפוד, למדנו שהאפוד שם לבד, והכתפות שם לבד, והחשב שם לבד. לכך אני אומר שעל שם הסינר של מטה קרוי אפוד, על שם
שאפודו ומקסטו בו, כמו שנאמר (ויקרא ח' ז') ויאפוד לו בו, והחשב הוא החגור שלמעלה הימנו, והכתפות קבועות בו. ועוד אומר לי לבי, שיש ראייה
שהוא מין לבוש, שתרגם יונתן (שמואל ב' ו' יד) ודוד חגור אפוד בד, כרדוט דבוץ. ותרגם כמו כן מעילים, כרדוטין, במעשה תמר אחות אבשלום
(שמואל ב' יג' יח) כי כן תלבשנה בנות המלך הבתולות מעילים:

ומעיל - הוא כמין חלוק, וכן הכתונת, אלא שהכתונת סמוך לבשרו ומעיל קרוי חלוק
עליון:

תשבץ - עשויין משבצות לנוי, והמשבצות הן כמין גומות העשויות בתכשיטי זהב
למושב קביעות אבנים טובות ומרגליות, כמו שנאמר באבני האפוד (פסוק יא) מוסבות
משבצות זהב,

מצנפת - כמין כיפת כובע שקורין קויפ"א בלעז [שביס עשוי רשת], שהרי במקום אחר
קורא להם (לט כח) מגבעות, ומתרגמינן כובעין:

ואבנט - היא חגורה על הכתונת, והאפוד חגורה על המעיל, כמו שמצינו בסדר לבישתן
(ויקרא ח' ז') ויתן עליו את הכתנת ויחגור אותו באבנט וילבש אותו את המעיל ויתן
עליו את האפוד:

בגדי קדש - מתרומה המקודשת לשמי יעשו אותם:

שאלות

- ✓ מתי מתחילים להכין את בגדי הכהונה?
- ✓ מה פירוש המילה כהונה" האם גם היום משתמשים במילה הזאת באותה משמעות?
- ✓ איפה היה מונח החושן?
- ✓ מה ההבדל בין מעיל לכותונת?
- ✓ מה היא מצנפת?

פרק כח, ט-יב

(ט) וְלִקְחָתָּ אֶת שְׂתֵי אֲבִנֵי שֵׁהם וּפְתַחְתָּ עֲלֵיהֶם שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : (י) שְׁשָׁה מְשֻׁמְתֵם עַל הָאָבִן הָאֶחָת וְאֶת שְׁמוֹת הַשְּׁשָׁה הַנּוֹתָרִים עַל הָאָבִן הַשֵּׁנִית כְּתוּלְדֹתֵם : (יא) מַעֲשֵׂה חֲרָשׁ אָבִן פְּתוּחֵי חֹתֶם תִּפְתַּח אֶת שְׂתֵי הָאֲבָנִים עַל שְׁמֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִסִּבַּת מְשֻׁבְצוֹת זָהָב תַּעֲשֶׂה אֹתָם : (יב) וְשִׁמְתָּ אֶת שְׂתֵי הָאֲבָנִים עַל כְּתֻפֹת הָאֶפֶד אֲבָנֵי זָכָר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִשְׂא אֹהֶרֶן אֶת שְׁמוֹתֵם לְפָנָי הִ' עַל שְׂתֵי כְּתֻפָּיו לְזָכָרֹן : ס

רש"י שמות פרשת תצוה פרק כח

(י) כתולדותם - כסדר שנולדו ראובן שמעון לוי יהודה דן נפתלי, על האחת, ועל השניה גד אשר יששכר זבולן יוסף בנימין מלא, שכן הוא כתוב במקום תולדתו, עשרים וחמש אותיות בכל אחת ואחת :

(יא) מעשה חרש אבן - מעשה אומן שלד אבנים. חרש זה דבוק הוא לתיבה שלאחריו, ולפיכך הוא נקוד פתח בסופו, וכן (ישעיה מד יג) חרש עצים נטה קו, חרש של עצים. וכן (ישעיה מד יב) חרש ברזל מעצד, כל אלה דבוקים ופתוחים :

פתוחי חותם - כתר גומו כתב מפרשה כגלף דעזקא, חרוצות האותיות בתוכן, כמו שחורצין חותמי טבעות שהם לחתום אגרות, כתב ניכר ומפורש :

על שמות - כמו בשמות :

מסבת משבצות - מוקפות האבנים במשבצות זהב, שעושה מושב האבן בזהב כמין גומא למדת האבן ומשקיעה במשבצות, נמצאת המשבצת סובבת את האבן סביב, ומחבר המשבצות בכתפות האפוד :

(יב) לזכרון - שיראה הקדוש ברוך הוא השבטים כתובים לפניו ויזכור צדקתם :

שאלות

- ✓ מהפסוקים. איך נקראות האבנים בפסוק ט
- ✓ מה היה כתוב על האבנים?
- ✓ רש"י באיזה סדר היו השמות של השבטים כתובים על האבנים?
- ✓ מה פירוש המילה "חרש"
- ✓ מה החשיבות של אבני השהם?

שמות פרק כח, יג-ל

(יג) וְעָשִׂיתָ מְשֻׁבָּצַת זָהָב: (יד) וְשָׂתִי שְׂרָשָׁרֹת זָהָב טְהוֹר מְגֻבְּלוֹת תַּעֲשֶׂה אֹתָם מְעֵשָׂה עֲבֹת וְנִתְּתָה אֶת שְׂרָשָׁרֹת הָעֲבֹתָתָה עַל הַמְּשֻׁבָּצַת: ס (טו) וְעָשִׂיתָ חֲשׂוֹן מְשֻׁפָּט מְעֵשָׂה חֲשָׁב כְּמַעֲשֵׂה אֶפֶד תַּעֲשֶׂנוּ זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מְשֻׁזָּר תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ: (טז) רְבוּעַ יְהִיָּה כְּפוּל זָרֵת אָרְכוֹ וְזָרֵת רָחֲבוֹ: (יז) וּמִלְּאֵתָהּ בּוֹ מִלְּאֵת אָבֹן אַרְבָּעָה טוּרִים אָבֹן טוּר אֶדָם פְּטָדָה וּבְרָקֹת הַטּוּר הָאֶחָד: (יח) וְהַטּוּר הַשְּׁנִי נֶפֶד סָפִיר וַיְהִלֵּם: (יט) וְהַטּוּר הַשְּׁלִישִׁי לְשֵׁם שָׁבוּ וְאַחֲלָמָה: (כ) וְהַטּוּר הָרְבִיעִי תְּרָשִׁישׁ וְשֹהֵם וְיִשְׁפָּה מְשֻׁבָּצִים זָהָב יְהִיּוּ בְּמִלּוֹאֲתָם: (כא) וְהָאֲבָנִים תִּהְיֶינָה עַל שְׁמֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עָשָׂרָה עַל שְׁמֹתָם פְּתוּחֵי חוֹתָם אִישׁ עַל שְׁמוֹ תִּהְיֶינָה לְשָׁנֵי עֶשֶׂר שָׁבֵט: (כב) וְעָשִׂיתָ עַל הַחֲשׂוֹן שְׂרָשֹׁת גְּבֻלַת מְעֵשָׂה עֲבֹת זָהָב טְהוֹר: (כג) וְעָשִׂיתָ עַל הַחֲשׂוֹן שְׁתֵּי טְבַעוֹת זָהָב וְנִתְּתָה אֶת שְׁתֵּי הַטְּבַעוֹת עַל שְׁנֵי קְצוֹת הַחֲשׂוֹן: (כד) וְנִתְּתָה אֶת שְׁתֵּי עֲבֹתָתָהּ הַזֶּהָב עַל שְׁתֵּי הַטְּבַעוֹת אֶל קְצוֹת הַחֲשׂוֹן: (כה) וְאֵת שְׁתֵּי קְצוֹת שְׁתֵּי הָעֲבֹתָתָה תִּתֵּן עַל שְׁתֵּי הַמְּשֻׁבָּצוֹת וְנִתְּתָה עַל כְּתֻפּוֹת הָאֶפֶד אֶל מוֹל פְּנָיו: (כו) וְעָשִׂיתָ שְׁתֵּי טְבַעוֹת זָהָב וְשָׂמְתָה אֹתָם עַל שְׁנֵי קְצוֹת הַחֲשׂוֹן עַל שְׁפָתוֹ אֲשֶׁר אֶל עֵבֶר הָאֶפֶד בִּיְתֵהּ: (כז) וְעָשִׂיתָ שְׁתֵּי טְבַעוֹת זָהָב וְנִתְּתָה אֹתָם עַל שְׁתֵּי כְּתֻפּוֹת הָאֶפֶד מִמּוֹל פְּנָיו לְעֵמֶת מַחְבְּרָתוֹ מִמַּעַל לְחֹשֶׁב הָאֶפֶד: (כח) וַיִּרְכְּסוּ אֶת הַחֲשׂוֹן מִטְּבַעְתָּיו אֶל טְבַעוֹת הָאֶפֶד בְּפִתִּיל תְּכֵלֶת לְהִיּוֹת עַל חֹשֶׁב הָאֶפֶד וְלֹא יִזַּח הַחֲשׂוֹן מֵעַל הָאֶפֶד: (כט) וְנָשָׂא אֶהָרֹן אֶת שְׁמֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֲשׂוֹן הַמְּשֻׁפָּט עַל לְבוֹ בָּבָאוּ אֶל הַקֹּדֶשׁ לְזָכְרוֹן לְפָנֵי ה' תָּמִיד: (ל) וְנִתְּתָה אֶל חֲשׂוֹן הַמְּשֻׁפָּט אֶת הָאוּרִים וְאֵת הַתְּמִים וְהָיוּ עַל לֵב אֶהָרֹן בָּבָאוּ לְפָנֵי ה' וְנָשָׂא אֶהָרֹן אֶת מְשֻׁפָּט בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבוֹ לְפָנֵי ה' תָּמִיד: ס

שאלות

השאלות מתוך הפסוקים כי רש"י קשה להבנה.

- ✓ הסבר את הביטוי מעשה עבת שבפסוק יד. הביטוי מופיע בארבעת המינים לסוכות "ענף עץ עבת" (ויקרא כג מ) נסה להסביר בעזרת הפסוק בויקרא.
- ✓ מאיזה חומרים עשוי חושן המשפט, מה מידותיו?
- ✓ ר' יעקב בן רבנו אשר כתב ספר הלכתי חשוב בשם ארבעה טורים מנין לקח את השם לספרו?
- ✓ שגן את שמות 12 אבני החושן. (בילדותי השתתפתי בחידון תנ"ך ושאלו אותי את שמות אבני החושן ולא ידעתי אולם מיד הלכתי הביתה ושננתי אותם.)
- ✓ בחושן היו טבעות. מה היה תפקידן?
- ✓ מה פירוש המילה "וירכסו" האם אתה מכיר מילה דומה בשפתנו?
- ✓ מה תפקיד האורים והתומים, האם ידוע לך מקרה בתנ"ך שהשתמשו באורים ותומים.?

(לא) וְעָשִׂיתָ אֶת מַעֲוֵי הָאֵפוֹד כְּלִיל תְּכֵלֶת: (לב) וְהָיָה פִּי רֹאשׁוֹ בְּתוֹכוֹ שֶׁפָּה יְהִיָּה לְפָנָיו סָבִיב מַעֲשֵׂה אָרֶג כְּפִי תַחְרָא יְהִיָּה לוֹ לֹא יִקְרָע: (לג) וְעָשִׂיתָ עַל שׁוּלְיוֹ רִמְנֵי תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי עַל שׁוּלְיוֹ סָבִיב וּפְעָמָנִי זָהָב בְּתוֹכָם סָבִיב: (לד) פְּעָמָן זָהָב וְרִמְוֹן פְּעָמָן זָהָב וְרִמְוֹן עַל שׁוּלְיֵי הַמַּעֲוֵל סָבִיב: (לה) וְהָיָה עַל אֲהֶרֶן לְשָׂרֵת וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ לְפָנָי ה' וּבְצֵאתוֹ וְלֹא יָמוּת: ס (לו) וְעָשִׂיתָ צִיץ זָהָב טָהוֹר וּפְתַחַת עָלָיו פְּתוּחֵי חֹתָם קֹדֶשׁ לְה': (לז) וְשָׂמַתְּ אֹתוֹ עַל פְּתִיל תְּכֵלֶת וְהָיָה עַל הַמְצַנְנֶת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְצַנְנֶת יְהִיָּה: (לח) וְהָיָה עַל מִצַּח אֲהֶרֶן וְנִשָּׂא אֲהֶרֶן אֶת עוֹן הַקֹּדֶשִׁים אֲשֶׁר יִקְדִּישׁוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל מִתְּנַת קֹדְשֵׁיהֶם וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָמִיד לְרִצּוֹן לָהֶם לְפָנָי ה': (לט) וְשִׁבְצָתָהּ הַכְּתָנֶת שֶׁשׁ וְעָשִׂיתָ מְצַנְנֶת שֶׁשׁ וְאַבְנֵט תַעֲשֶׂה מַעֲשֵׂה רִקְם: (מ) וְלִבְנֵי אֲהֶרֶן תַעֲשֶׂה כְּתָנֶת וְעָשִׂיתָ לָהֶם אֲבָנִים וּמְגִבְעוֹת תַעֲשֶׂה לָהֶם לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת: (מא) וְהִלְבַּשְׁתָּ אֹתָם אֶת אֲהֶרֶן אֶחָיִד וְאֶת בָּנָיו אֹתוֹ וּמְשַׁחְתָּ אֹתָם וּמְלֹאֲתָ אֶת יָדָם וְקִדְשְׁתָּ אֹתָם וְכִהְנֹו לִי: (מב) וְעָשִׂה לָהֶם מְכַנְסֵי בָד לְכִסּוֹת בֶּשֶׂר עֲרוֹה מִמִּתְּנִים וְעַד יָרְכָם יְהִיו: (מג) וְהָיוּ עַל אֲהֶרֶן וְעַל בָּנָיו בְּבֹאֵם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד אוֹ בְּגִשְׁתֶּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשָׂרֵת בְּקֹדֶשׁ וְלֹא יִשְׂאוּ עוֹן וּמִתּוֹ חִקַּת עוֹלָם לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו: ס

שאלות

- ✓ מה תופרים על שולי המעיל סביב, מה תפקידם?
- ✓ מה הוא ה"בגד" בפסוק לו?
- ✓ באיזה חלק של הגוף היה הציץ מונח?
- ✓ בפסוק לט יש שני בגדים מה הם?
- ✓ מה הבגדים המוזכרים בפסוק מ? בפסוק מב?
- ✓ מה דינו של כהן שמשרת ללא הבגדים המוזכרים בפרשתנו?